

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію

Споришева Костянтина Олександровича «Механізми державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України», подану на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.05 – державне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку

Актуальність теми дисертації, зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Розвиток інформаційних технологій впливає на всі сфери людської діяльності. Не є виключенням й державна політика у сфері забезпечення національної безпеки. Інформаційно-аналітична підтримка дій сил безпеки дає змогу виконувати їх з достатньою ефективністю та як результат – забезпечити державну безпеку на потрібному рівні. Розвиток інформаційно-аналітичного забезпечення складових сектору безпеки і оборони України має відповідати сучасним і прогнозованим геостратегічним, соціально-політичним, економічним і військово-технічним загрозам та забезпечувати максимальну ефективність і здатність давати адекватну відповідь реальним і потенційним викликам державній безпеці України

А отже за таких умов актуальність представленої теми дисертаційного дослідження «Механізми державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України» не викликає наразі сумнівів та запитань.

Дисертаційна робота пов'язана з планами наукових досліджень Національної академії Національної гвардії України за темами: «Методи та способи оцінювання можливостей бригади оперативного призначення Національної гвардії України» (держ. реєстр. № 0217U000719), особистий внесок автора полягає в обґрунтуванні шляхів розвитку нормативно-правової бази функціонування системи інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки

України, генезису дій сил безпеки України в парадигмі державної безпеки, розробленні показників можливостей та ефективності дій бригади, підходів щодо розрахунку їх значень, методів та способів оцінювання значень показників можливостей бригади оперативного призначення; «Обґрунтування нових тактичних прийомів і способів дій підрозділів Національної гвардії України при забезпеченні громадської безпеки та охороні громадського порядку під час масових заходів та з припинення масових заворушень» (держ. реєстр. № 0115U002858), особистий внесок автора полягає в дослідженні організаційного механізму державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України; «Угруповання Національної гвардії України під час участі в ліквідації катастрофи техногенного характеру (на гідроелектростанції)» (держ. реєстр. № 0116U005048), особистий внесок автора полягає в визначенні механізму застосування геоінформаційних систем у державному управлінні силами безпеки України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна. Наукові положення, висновки та рекомендації, що містяться у дисертації і винесені на захист, є обґрунтованими. Вони базуються на поглибленому вивченні та узагальненні значного обсягу законодавчих та підзаконних актів держави, які регулюють положення, пов'язані з питаннями інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України, наукових здобутків вітчизняних і зарубіжних дослідників, статистичних даних органів публічної влади тощо.

Здобувачем чітко визначено мету, сформульовано завдання, предмет та об'єкт дисертаційної роботи.

Мета роботи полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні й розробленні практичних рекомендацій щодо формування та розвитку механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України.

Об'єктом дослідження є державне управління у сфері інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки.

Предметом дослідження – механізми державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України.

У вирішенні поставлених у дисертації завдань автором використано широке коло методів дослідження, а саме: історичної аналогії, системного аналізу, морфологічного аналізу; моделювання, абстрагування, діалектичного; логіко-семантичний, індукції та дедукції; правового аналізу, порівняльного аналізу, структурно-функціонального; структурно-логічний, SWOT-аналізу, синтезу та узагальнення та ін.

Аналіз змісту дисертації, опублікованих праць та реферату підтверджує достатність обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, що містяться у дисертації і виносяться на захист. Основні результати дисертаційного дослідження було оприлюднено автором та отримало позитивну оцінку.

У першому розділі «Теоретичні основи державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки» досліджено теоретичні основи державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки. Проведено аналіз інформаційних загроз державній безпеці України, розглянуто стан інформаційно-аналітичних технологій у сучасному державному управлінні, представлено генезис інформаційно-аналітичного забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки України.

У другому розділі «Методологічні основи механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки» визначено вплив стану системи інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України на державну безпеку, проведено аналіз досвіду функціонування системи інформаційно-аналітичного забезпечення силових структур провідних країн світу, наведено методологічні основи функціонування та розвитку механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки.

У третьому розділі «Сучасний стан та результативність механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки» досліджено системи підтримки прийняття рішень у державному

управлінні силами безпеки України та підсистеми захисту інформації в системі державного управління силами безпеки України, визначено засади автоматизації інформаційних систем управлінського призначення сил безпеки передових країн ЄС та НАТО.

У четвертому розділі «Удосконалення державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України» розглянуто організаційні механізми управління інформаційними ресурсами, удосконалено нормативно-правові механізми державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України, визначено підходи до застосування ГІС в управлінській діяльності сил безпеки України. Визначено шляхи вирішення суперечностей реалізації механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України.

У п'ятому розділі «Концептуальні напрями розвитку механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України» визначено шляхи планування інформаційно-аналітичної діяльності в силах безпеки України, обґрунтовано напрями розвитку менеджменту кадрових ресурсів у системі інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України, обґрунтовано загальнодержавну модель функціонування та розвитку механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України, сформовано стратегію розвитку механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України.

Підтверджую наукову новизну положень, висновків, рекомендацій, що містяться у дисертаційній роботі. Дисертантом уперше – обґрунтовано загальнодержавну модель функціонування та розвитку механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України, проведено системне і комплексне дослідження стратегічних засад розвитку механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України, сформовано ключові напрями для підвищення ефективності планування інформаційно-аналітичної діяльності в

силах безпеки України.

Крім того, удосконалено організаційний механізм державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України, методи оцінювання впливу системи інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України на державну безпеку, правовий механізм функціонування системи інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України, а також набули подальшого розвитку теоретико-методологічні засади функціонування системи підтримки прийняття рішень у державному управлінні силами безпеки України, теоретико-методологічні аспекти функціонування підсистеми захисту інформації в суб'єктах сил безпеки України, концепція підготовки кадрових ресурсів у системі інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України, підходи до застосування геоінформаційних систем у державному управлінні силами безпеки України.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях. Матеріали дисертаційної роботи викладено у 38 публікаціях, зокрема це: 2 монографії (з яких одна колективна), 22 наукові статті у фахових виданнях (з яких 3 у наукометричних базах Scopus та Web of Science), 11 тез доповідей у збірниках матеріалів наукових форумів та 3 наукові статті, що додатково відображають наукові результати дисертації.

Основний зміст дисертації повно відображений в рефераті.

Важливість одержаних здобувачем результатів для науки і практики. Дисертаційна робота Споришева Костянтина Олександровича є завершеним науковим дослідженням і містить вирішення актуальної наукової проблеми, що полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні й розробленні практичних рекомендацій щодо формування та розвитку механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України.

Наукові положення, висновки та рекомендації, які виносяться на захист, здобуті автором самостійно і викладені у наукових працях. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертації використано лише ті матеріали, які належать особисто авторові.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості і доцільності використання основних положень і висновків дисертації для розроблення наукової та навчальної літератури, а також у практичній діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування відносно процесів розроблення ними державно-управлінських рішень щодо формування та реалізації державної політики у сфері функціонування і розвитку механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України.

Основні теоретичні положення і висновки дисертаційної роботи використовуються у практичній діяльності Департаменту з питань оборонної роботи, цивільного захисту та взаємодії з правоохоронними органами Харківської обласної військової адміністрації (довідка про впровадження від 12.03.2024), Східного територіального управління Національної гвардії України (військова частина 3001) (довідка від 29.03.2024), ОУВ «Харків» тактичної групи «СЛОБОДА» (довідка від 15.04.2023), Рубіжанської міської військової адміністрації Северодонецького району Луганської області (довідка від 15.04.2023).

Крім того, теоретичні положення і наукові результати дослідження впроваджено у навчальний процес Національної академії Національної гвардії України на кафедрі забезпечення державної безпеки, кафедрі військового зв'язку та інформатизації командно-штабного факультету під час підготовки за навчальними дисциплінами «Тактико-спеціальна підготовка», «Інформаційні технології та електронні комунікаційні системи», а також у процесі проведення наукових досліджень за напрямом розвитку механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення складових сектору безпеки і оборони України (акт впровадження результатів дисертаційного дослідження від 17.05.2024).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. Відзначаючи загальний високий рівень обґрунтованості теоретичних і методичних положень дисертаційної роботи, її цілісність, наукову складову та

логіку викладу матеріалів, разом з тим можна зробити декілька зауважень і звернути увагу на дискусійні положення дисертаційної роботи Споришева Костянтина Олександровича:

1. Одним із пунктів наукової новизни є удосконалений організаційний механізм державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України за допомогою створення інформаційної координації між підрозділами та суб'єктами сил безпеки, адаптації механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України до потреб економіки, а також забезпечення високого рівня захисту даних та приватності. На нашу думку, координація можлива між суб'єктами сил безпеки, а підрозділи є складовою суб'єктів.

2. У третьому розділі дисертації в підрозділі 3.3 «Засади автоматизації інформаційних систем управлінського призначення сил безпеки передових країн ЄС та НАТО» наведено, що автоматизовані системи управління відіграють ключову роль у забезпеченні обороноздатності країн ЄС, підвищуючи ефективність, точність та швидкість управління військовими ресурсами. Уважаємо, що доречніше було б навести критерії ефективності, точності та швидкості управління військовими ресурсами.

3. На рисунку 5.3 наведена структурна схема моделі функціонування та розвитку механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України. Одним з наведених механізмів є механізм державного контролю, в роботі цей механізм не розглядався, бажано було б розкрити механізм державного контролю системи інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України.

4. У підрозділі 3.2 «Підсистеми захисту інформації в системі державного управління силами безпеки України» доцільно було б вказати практичні шляхи захисту інформації в системі державного управління силами безпеки України.

Вищенаведені зауваження та недоліки не впливають на загальну позитивну оцінку та не знижують наукову і практичну цінність дисертаційної роботи Споришева Костянтина Олександровича.

Відповідність роботи вимогам до докторських дисертацій. Дисертаційна робота Споришева Костянтина Олександровича «Механізми державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України» є завершеною науковою роботою, в якій вирішено актуальну наукову проблему, що полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні й розробленні практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України.

Подана до захисту дисертація написана науковим стилем, матеріал викладений у логічній послідовності, висновки науково обґрунтовані та підтверджуються результатами спостережень. Наукові результати проведених досліджень опубліковані у фахових виданнях.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що дисертація Споришева Костянтина Олександровича «Механізми державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України» відповідає вимогам пунктів 6-9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197, а саме: є завершеною самостійною кваліфікованою науковою працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати в галузі науки державного управління, що розв'язують конкретні наукову проблему, а її автор – Споришев Костянтин Олександрович заслуговує присудження наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.05 – державне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку.

Офіційний опонент:

начальник наукового відділу

з дослідження проблем державної безпеки НДЦ

Національного університету цивільного захисту України

д.держ.упр., с.д.

